

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har [klager] klaget over advokat [indklagede], [by].

Klagens tema:

[Klager] har klaget over, at advokat [indklagede], der repræsenterede ham i en mangelsag, har tilsidesat god advokatskik **ved** på trods af tilkendte sagsomkostninger fra modparten at opkræve salær efter medgået tid i en sag, der var omfattet af retshjælpsdækning, og **ved** at udtræde på et tidspunkt, hvor sagen ikke var afsluttet, og der ikke var kendskab til, om retshjælpsdækningen var udnyttet fuldt ud.

[Klager] har endvidere klaget over advokat [indklagede]s salær på 312.500 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 12. december 2021.

Sagsfremstilling:

Sagen udspringer af en tvist om mangler ved et nyopført hus, som [klager] overtog i 2016. Det fremgår, at [klager] tilbageholdt et beløb på 194.000 kr. af entreprisesummen.

I forlængelse af, at der ved afleveringen og ved 1 års-gennemgangen blev konstateret mangler ved byggeriet, rettede [klager] i 2017 henvendelse til advokat [indklagede] med anmodning om bistand til sagen.

Advokat [indklagede] anmodede herefter [klager]s forsikringsselskab, [forsikringsselskab], om retshjælpsdækning.

Advokat [indklagede] indgav den 24. august 2017 stævning på vegne af [klager] mod hovedentreprenøren med påstand om betaling af 1.224.261,25 kr. med tillæg af procesrenter. Han

nedlagde endvidere påstand om, at hovedentreprenøren skulle tilpligtes at stille sikkerhed med 81.500 kr. Hovedentreprenøren adciterede i forbindelse med sagen en underentreprenør med påstand om, at denne skulle friholde hovedentreprenøren for ethvert krav, der kunne henføres til underentreprenørens arbejde.

[Forsikringsselskab] meddelte den 7. september 2017 dækningstilsagn til sagen med et dækningsmaksimum på 200.000 kr.

Det fremgår, at der i byretssagen blev afholdt syn og skøn, og at skønsmanden afgav skønserklæringer henholdsvis den 29. april 2018, 6. maj 2019 og 28. august 2019. Skønsmanden anslog i den forbindelse udbedringsomkostningerne til at udgøre ca. 1,4 mio. kr.

Ved dom af 18. februar 2020 fastslog [byretten], at hovedentreprenøren skulle betale [klager] et beløb på 726.400 kr. med tillæg af procesrente og foretage sikkerhedsstillelse med 81.500 kr. Hovedentreprenøren blev endvidere pålagt at betale sagsomkostninger med 127.700 kr. til [klager].

Advokat [indklagede] afregnede ved skrivelse af 21. februar 2020 til [forsikringsselskab] byretssagen, idet han fremsendte dommen og indstillede, at salæret blev fastsat til 206.250 kr. inkl. moms. Han redegjorde samtidig for de samlede afholdte sagsomkostninger, herunder udgifter til syn og skøn samt retsafgifter og udgifter til transport m.v., ligesom han oplyste, at modparten var blevet pålagt at betale sagsomkostninger med 127.700 kr. Af skrivelsen fremgår endvidere bl.a.:

"Arbejde med sagen, fra sagens opstart i august 2017 til dato, herunder:

- *div. indledende forberedelse,*
- *udarbejdelse af ansøgning om retshjælpsdækning til sagens anlæggelse og førelse samt opnåelse af retshjælpsdækning,*
- *Udarbejdelse af stævning,*
- *Udarbejdelse af udkast til skønstema samt udarbejdelse af endeligt skønstema,*
- *Gennemgang af svarskrift,*
- *Udarbejdelse af replik,*
- *Udarbejdelse af supplerende skønstema,*
- *Gennemgang af processkrift,*
- *Udarbejdelse af processkrift,*
- *Udarbejdelse af bilag/sammentælling af de af skønsmanden udbedringsbeløb,*
- *Udarbejdelse af afsluttende processkrift og påstandsdokument,*
- *Udarbejdelse af fælles tidsplan,*
- *Udarbejdelse af procedure/spørgsmål til partsforklaring,*
- *Udarbejdelse af støttebilag,*
- *Gennemgang af omfattende skønserklæringer med fotoark, anvisninger mv.*
- *Div. løbende forberedelse, herunder indhentelse og gennemgang af oplysninger,*

- *Korrespondance med sagens parter i øvrigt, herunder skønsmand, Retten, partsadvokater, klienterne mv.,*
- *Telefoniske drøftelser med sagens parter i øvrigt, herunder skønsmand, Retten, partsadvokater, klienterne mv.,*
- *Deltagelse i telefonretsmøder,*
- *Deltagelse i hovedforhandling, den 16. januar 2020 - 9.00-15.30*
- *Deltagelse i fortsat hovedforhandling, den 21. januar 2020- 9.00-12.30*
- *Gennemgang og fremlæggelse af bilag, bl.a.*

[...]

Jeg skal herefter anmode forsikringsselskabet om at godkende salær til undertegnede med kr. 165.000,00 med tillæg af moms kr. 41.250,00, eller således kr. 206.250,00.

Tillige bedes forsikringsselskabet godkende kørselsgodtgørelse tur/retur til Retten med 55 km. * 2 = 110 km. * 2 dage= 220 km. à kr. 3,52 +moms= 968,00 kr., samt parkeringsudlæg med kr. 80,00.

<i>Salær for sagens behandling</i>	<i>kr.</i>	<i>165.000,00</i>
<i>+ moms</i>	<i>kr.</i>	<i>41.250,00</i>
<i>Kørselsgodtgørelse</i>	<i>kr.</i>	<i>968,00</i>
<i>Parkeringsudlæg</i>	<i>kr.</i>	<i>80,00</i>
<i>I alt</i>	<i>kr.</i>	<i>207.298,00</i>
<i>Med tillæg af afholdte omkostninger</i>	<i>kr.</i>	<i>150.843,12</i>
<i>I alt</i>	<i>kr.</i>	<i>358.141,13</i>

Faktura vedlægges nærværende spec./afregning, og jeg imødeser forsikringsselskabets restafregning op til maksimumsdækning til min konto: [...]. "

Efterfølgende pågik der korrespondance mellem [forsikringsselskab] og advokat [indklagede] vedrørende afregningen af byretssagen samt udvidelse af dækningsmaksimum, idet hovedentreprenøren havde anket sagen til landsretten.

Ved e-mail af 16. marts 2020 til advokat [indklagede] meddelte [forsikringsselskab] dækningstilsagn til ankesagen med en forhøjelse af dækningsmaksimum op til 250.000 kr. De oplyste samtidig, at der tidligere var udbetalt 147.943,13 kr., hvorfor der alene resterede 102.056,87 kr. op til dækningsmaksimum på 250.000 kr., som de herved overførte til advokat [indklagede]s klientkonto.

I maj 2020 fik [klager] foretaget en 5 års-gennemgang af huset, hvorved der blev konstateret en række yderligere mangler, der ikke havde været konstateret ved afleveringen eller 1 års-gennemgangen.

Af advokat [indklagede]s skrivelse af 17. september 2020 til [forsikringsselskab] fremgår bl.a.:

"I ovenstående sag er der tidligere givet retshjælpstilsagn under ovenstående j.nr.

Sagen har været behandlet i Byretten, og behandles nu i [Landsret].

Forsikringsdækningens maksimumsdækning for begge instanser er overskredet.

Sideløbende med sagens behandling, har det været afholdt 5-års eftersyn på ejendommen, hvilket er fremlagt for [Landsret], jf. ankeduplik af d. 8. juli 2020.

Appellanten har protesteret mod inddragelse af yderligere processtof for [Landsret] jf. brev af d. 19. august 2020, jf. RPL. §§ 383-384.

Situationen er således at forsikringstager kan søge om [Landsret]s tilladelse til inddrage nyt processtof, som ikke har været behandlet i første instans, eller blot lade [Landsret] afvise begæringen om supplerende syn - og skøn.

Såfremt supplerende syn - og skøn under sagen ved [Landsret] afvises, vil der være behov for opstart af ny retssag ved Byretten.

Til en sådan ny sag, er det min vurdering, at I er forpligtet til at meddele retshjælpsdækning med ny forsikringsmaksimum.

Jeg skal derfor anmode om at I meddeler yderligere dækning af de nye spørgsmål for [Landsret], da dette efter min vurdering vil indebære en betydelig procesbesparelse for min klient og retshjælpsforsikringen. "

[Forsikringsselskab] afviste den 23. september 2020 at afholde yderligere udgifter i forbindelse med sagen under henvisning til, at dækningsmaksimum på 250.000 kr. allerede var udbetalt. De fastslog samtidig, at såfremt landsretten afviste supplerende syn og skøn, og der således ville være behov for at opstarte en ny sag ved byretten, ville dette opfattes som samme forsikringsbegivenhed og dermed være omfattet af det allerede udbetalte dækningsbeløb.

Advokat [indklagede] anmodede den 29. september 2020 landsretten om tilladelse til supplerende syn og skøn under ankesagen vedrørende de konstaterede mangler ved 5 års-gennemgangen.

[Landsret] afviste ved kendelse af 15. januar 2021 muligheden for supplerende syn og skøn under henvisning til, at dette ville medføre en betydelig udvidelse af sagen. Retten tillod imidlertid nogle supplerende spørgsmål i advokat [indklagede]s skønstema, idet retten fandt, at disse fremstod som uddybende spørgsmål til de besvarelser, skønsmanden afgav i byretssagen.

Advokat [indklagede] anmodede i februar 2021 [forsikringsselskab] revurdere beslutningen om ikke at ville afholde yderligere udgifter, uagtet om der blev indledt en ny sag ved byretten vedrørende 5 års-gennemgangen. I den efterfølgende periode pågik der korrespondance herom.

[Forsikringssselskab]s klageafdeling fastholdt ved afgørelse af 1. juni 2021, at sagerne måtte anses som én forsikringsbegivenhed, og at der således ikke var grundlag for at meddele et nyt dækningstilsagn til en byretssag vedrørende 5 års-gennemgangen. Det blev samtidig oplyst, at afgørelsen kunne påklages til Ankenævnet for Forsikring.

Advokat [indklagede] drøftede efterfølgende afgørelsen med [klager], idet han spurgte, om de skulle gå videre med klagen over [forsikringssselskab]s beslutning, eller om de skulle stævne hovedentreprenøren uden retshjælpsdækning. [Klager] svarede i den forbindelse, at stævning uden retshjælp var udelukket, når de ikke kendte udfaldet af den verserende sag. Han anførte endvidere, at de skulle klage, hvis advokat [indklagede] fandt, at der var grundlag for, at beslutningen kunne omgøres.

Ved e-mail af 2. juli 2021 anbefalede advokat [indklagede], at de klagede over [forsikringssselskab]s afgørelse, idet det fortsat var hans opfattelse, at der var tale om to forskellige skadesbegivenheder.

Det fremgår, at advokat [indklagede] og hovedentreprenøren i den efterfølgende periode forsøgte at finde en forligsmæssig løsning vedrørende de ved 5 års-gennemgangen konstaterede mangler.

[Landsret] stadfæstede ved dom af 29. september 2021 byrettens afgørelse med den ændring, at beløbet, som hovedentreprenøren blev pålagt at betale til [klager], blev nedsat til 547.125 kr. med tillæg af procesrenter. Hovedentreprenøren blev samtidig pålagt at betale sagsomkostninger for landsretten med 56.364,60 kr.

Ved skrivelse af 5. oktober 2021 til [forsikringssselskab] afregnede advokat [indklagede] sagen, idet han fremsendte landsrettens dom og indstillede, at salæret for ankesagen blev fastsat til 106.250 kr. inkl. moms. Han oplyste samtidig, at modparten samlet for begge instanser skulle betale 200.453,30 kr. i sagsomkostninger inkl. renter. Af skrivelsen fremgår endvidere bl.a.:

"For landsretten:

<i>Advokatomkost-ninger</i>	<i>106.250,00</i>	<i>85.000,00</i>	<i>21.250,00</i>
<i>Kørsel</i>	<i>869,46</i>		
<i>Retsafgift ankesag for [Landsret]</i>	<i>6.130,00</i>		
<i>Berammelsesafgift for [Landsret]</i>	<i>6.130,00</i>		

<i>Afhjemling skønsmand [...]</i>	7.637,50
<i>Afregnet vidnet, [...]</i>	2.659,01
<i>I alt</i>	129.675,97

I alt afholdte omkostninger

<i>Byretten</i>	<i>kr.</i>	358.141,13
<i>Landsretten</i>	<i>kr.</i>	129.675,97
<hr/>		
<i>Samlet opgørelse</i>	<i>kr.</i>	487.817,10
<i>Tilkendte sagsomkostninger</i>	<i>kr.</i>	200.453,30
<hr/>		
<i>Rest til betaling</i>	<i>kr.</i>	287.363,80
<hr/>		
<i>Max dækning forsikring</i>	<i>kr.</i>	250.000,00
<hr/>		
<i>Selvrisiko 10 %</i>	<i>kr.</i>	25.000,00
<i>Rest over maksdækning</i>	<i>kr.</i>	12.363,80

Henset til at forsikringen tidligere har overført den samlede dækning anser jeg sagen, som endeligt afsluttet."

Ved e-mail af 13. oktober 2021 til advokat [indklagede] spurgte [klager], om hovedentreprenøren havde svaret på deres seneste forligsforslag vedrørende 5 års-gennemgangen. Han anførte samtidig, at de afhængig af udfaldet af forligsforhandlingerne skulle diskutere, hvordan de håndterede afvisningen af retshjælpsdækning til opstart af en ny retssag.

Ved skrivelse af 31. oktober 2021 til [klager] slutafregnede advokat [indklagede] byrets- og landsretssagen, idet han henviste til sin opgørelse af 5. oktober 2021 til [forsikringsselskab]. Han opkrævede på den baggrund 5.833,80 kr., svarende til restbetalingen på 12.363,80 kr. ud over dækningsmaksimum, fratrukket for meget indbetalt selvrisiko og et indbetalt beløb til berammelsesafgift.

I den efterfølgende periode pågik der korrespondance om opgørelsen mellem [klager] og advokat [indklagede], idet [klager] anførte, at de af retten tilkendte sagsomkostninger udgjorde salæret i en sådan sag. Det var samtidig hans opfattelse, at forsikringsdækningen slet ikke kom i brug, når modparten blev pålagt at betale sagsomkostninger, og at advokat [indklagede] ikke kunne opkræve salær efter medgået tid. Han spurgte samtidig, om hovedentreprenøren var vendt tilbage vedrørende 5 års-gennemgangen, og om [forsikringsselskab] havde svaret på spørgsmålet om retshjælpsdækning hertil.

Advokat [indklagede] oplyste den 30. november 2021, at han udtrådte af den verserende sag mod hovedentreprenøren vedrørende 5 års-gennemgangen, men at han ikke beregnede sig et salær for bistanden vedrørende dette forhold.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

[Klager] har påstået, at advokat [indklagede] har tilsidesat god advokatskik **ved** på trods af tilkendte sagsomkostninger fra modparten at opkræve salær efter medgået tid i sagen, der var omfattet af retshjælpsdækning, og **ved** at udtræde på et tidspunkt, hvor sagen ikke var afsluttet, og der ikke var kendskab til, om retshjælpsdækningen var udnyttet fuldt ud.

[Klager] har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at advokaten ved sager omfattet af retshjælpsdækningen alene kan opkræve selvrisiko hos klienten, medmindre modparten ikke betaler, og dette ikke kan dækkes af retshjælpsdækningen fuldt ud. Dog skal dette beløb ud over retshjælpsdækningen fastsættes af retten alene og ikke efter medgået tid, som advokat [indklagede] har gjort.

Det er endvidere anført, at advokat [indklagede] valgte at udtræde på et tidspunkt, hvor [forsikringssselskab] havde afvist at yde dækning til sagen vedrørende 5 års-gennemgangen, og landsretten havde afvist at behandle det under én sag, ligesom dækningsmaksimum var udbetalt. Derfor står [klager] nu med en uafsluttet sag uden en advokat til færdiggørelsen heraf, en opbrugt forsikringsdækning samt en opkrævning fra advokat [indklagede], der omfatter både selvrisiko, berammelsesafgift og et slutopgørelsesbeløb. Hertil kommer, at advokat [indklagede]s udtræden skete uden varsel og formentlig skyldtes [klager]s ønske om specificering af sagens omkostninger og tidsforbruget.

Salærklagen

[Klager] har påstået, at advokat [indklagede]s salær skal nedsættes til det af byretten og landsretten fastsatte beløb til sagsomkostninger, som er betalt af modparten. Det følger således af retshjælpsbetingelserne, at salæret skal fastsættes af dommeren ved retten og ikke kan beregnes efter medgået tid. Det er samtidig [klager]s opfattelse, at den opkrævede selvrisiko, berammelsesafgiften samt det modtagne beløb fra [forsikringssselskab] skal tilbagebetales, da forsikringsdækningen slet ikke kommer i spil, når modparten betaler sagsomkostningerne.

Indklagede:

Adfærdsklagen

Advokat [indklagede] har påstået frifindelse og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at [klager] ikke led et retstab ved advokat [indklagede]s udtræden og frit kan antage en anden advokat til at bistå med de uafklarede forhold. Advokat [indklagede] har således anbefalet, at [klager] arbejder videre med at opnå yderligere dækningstilsagn fra forsikringen, eventuelt ved en klage til Ankenævnet for Forsikring.

Det bestrides desuden, at advokat [indklagede] har handlet i strid med god advokatskik i forbindelse med sine opkrævninger i sagen, herunder at salæret skulle være opkrævet i strid med vilkårene for retshjælpssager.

Det er endelig anført, at advokat [indklagede] ikke beregnede sig et salær for bistanden med forligsdrøftelserne med hovedentreprenøren vedrørende 5-årsgennemgangen.

Salærklagen

Advokat [indklagede] har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at det samlede salær på 312.500 kr. inkl. moms er rimeligt og i overensstemmelse med vilkårene for sager omfattet af retshjælpsdækning. Det er således helt sædvanligt, at forsikringsselskaberne betaler salær ud over, hvad retten måtte have tilkendt, når blot salæret beregnes ud fra landsretternes vejledende salærtakster.

Sagens genstand udgjorde 1,4 mio. kr., når det samlede krav i henhold til de tre skønserklæringer sammenholdes med det beløb, som [klager] har tilbageholdt af entreprisensummen. Henset til sagsgenstandens størrelse er det maksimale salær i henhold til de vejledende takster 165.000 kr. inkl. moms. Advokat [indklagede] opkrævede et salær på 206.250 kr. inkl. moms for byretssagen, og denne afvigelse fra de vejledende takster er der redegjort for ved afregningen over for [forsikringsselskab] den 21. februar 2020. Sagen vedrørte således mange poster og dermed mange individuelle problemstillinger. Hertil kommer, at salæret for landsretssagen på 106.250 kr. inkl. moms er i den nedre del af det pågældende salærinterval i de vejledende takster.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

En advokat kan som hovedregel frit frasige sig en sag med respekt for klientens interesser.

Advokatnævnet finder, at advokat [indklagede] ikke er udtrådt af sagen på en sådan måde, at [klager] blev hindret i rettidigt og uden skadevirkning at søge anden juridisk bistand. Nævnet har herved lagt vægt på, at der ikke var nogen forestående frister, og at [klager] ikke var afskåret fra at påklage [forsikringsselskab]s vurdering af, at 5 års-gennemgangen var omfattet af samme forsikringsbegivenhed.

Advokatnævnet finder endvidere, at advokat [indklagede] ikke har handlet i strid med god advokatskik i forbindelse med sin afregning af sagen. Nævnet har herved lagt vægt på, at der var vished for, at dækningsmaksimum i sagen var overskredet, uagtet at modparten betalte de af retten pålagte sagsomkostninger. Advokat [indklagede] var på den baggrund berettiget til at opkræve beløb direkte hos [klager]. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det ikke i sig selv udgør en tilsidesættelse af god advokatskik at indstille et salær, der overstiger det relevante salærinterval i henhold til domstolenes vejledende salærtakster.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat [indklagede] ikke har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1, og Advokatnævnet frifinder derfor advokat [indklagede].

Salærklagen

Indledningsvis bemærkes, at klagen over advokat [indklagede]s salær efter Advokatnævnets opfattelse kan behandles, uagtet at [forsikringsselskab] efter det oplyste ikke har besvaret advokat [indklagede]s salærindstilling. Nævnet har herved lagt vægt på, at advokat [indklagede]s opgørelse af 5. oktober 2021 til [forsikringsselskab] og efterfølgende slutafregning vedrørende byrets- og landsretssagen den 31. oktober 2021 over for [klager] må betragtes som en salæropkrævning.

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

Når klienten er forbruger, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, om fastsættelsen af salæret og om de med bistanden forbundne omkostninger.

Hvis bistanden ydes til et fast salær, skal dette oplyses. Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Beløbet skal oplyses inklusive moms.

Advokat [indklagede] ses ikke at have givet opdrags- og prisoplysning, og det påhviler derfor advokat [indklagede] at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger.

Da der i sagen er opnået retshjælpsdækning, er advokat [indklagede] endvidere bundet af policens vilkår om fastsættelse af salær, herunder af at salæret beregnes i overensstemmelse med domstolenes vejledende salærtakster.

Sagsgenstanden svarer i medfør af domstolenes vejledende salærtakster til et salær inden for intervallet 78.750 - 165.000 kr. inkl. moms ved hver instans, dvs. 157.500 - 330.000 kr. inkl. moms for sagens førelse i to instanser. De vejledende salærtakster kan dog fraviges konkret.

Henset til sagens resultat og omfanget af det udførte arbejde, der er understøttet af de fremlagte akter, sammenholdt med, at advokat [indklagede]s samlede salær på 312.500 kr. inkl. moms ligger inden for det angivne interval i domstolenes vejledende salærtakster, finder Advokatnævnet, at det opkrævede salær ikke kan anses for urimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2. Advokatnævnet godkender derfor salæret.

Herefter bestemmes:

Advokat [indklagede] frifindes.

Advokat [indklagede]s salær på 312.500 kr. inkl. moms godkendes.

På nævnets vegne

Ole Høyer